Leer Vraag Ontmoet Lees Doe

Activiteiten catalogus

2024

bindbibliotheken.nl

Biblionet Drenthe

Inhoud

Inleiding • 5

1 Activiteiten • 6
1.1 Vijf kernfuncties, vier programmalijnen • 6
1.2 Leeswijzer • 6
1.3 Uurtarieven 2024 • 6

2 De robuuste lokale bibliotheek • 8
2.1 De bibliotheek is van en voor iedereen • 8
2.2 De robuuste lokale bibliotheek • 9
2.3 Open+ bibliotheek • 11

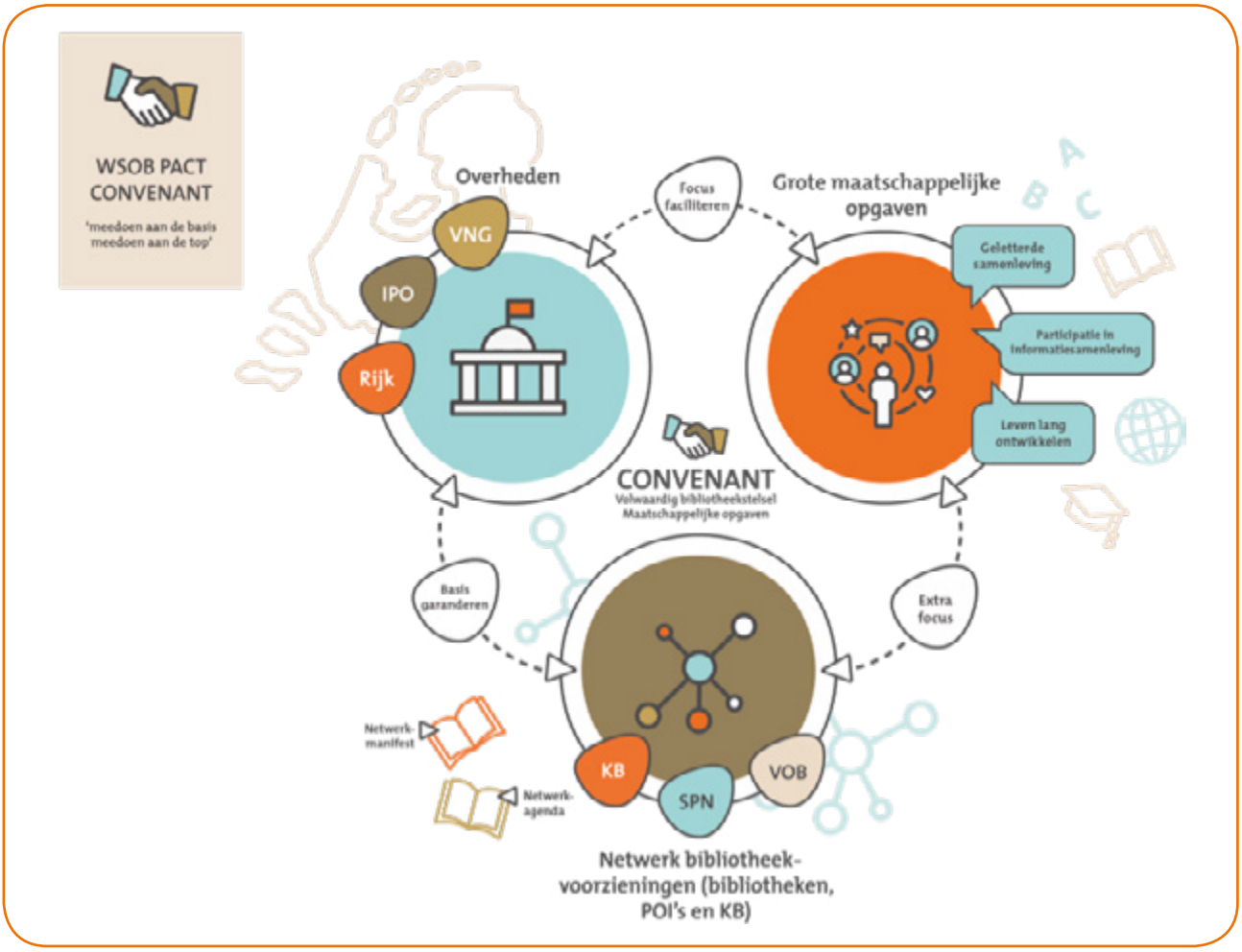
3 Leven lang ontwikkelen – Drenthe leert en ontwikkelt • 13
3.1 Voortdurende persoonlijke ontwikkeling van iedereen • 13
3.2 Programmering Leven lang ontwikkelen • 13
3.3 Makersplaats • 15

4 Geletterde samenleving: leesbevordering – Drenthe leest • 18
4.1 Plezier in lezen, de sleutel tot succes • 18
4.2 Kleintje Bieb (BoekStart) • 19
4.3 BoekStart in de kinderopvang • 20
4.4 De Bibliotheek op school (dBos), Primair Onderwijs (PO) • 21
4.5 BoekStart pluspakket • 22
4.6 BoekStartcoach • 22
4.7 Gezinsaanpak • 23
4.8 Leesklik • 24
4.9 Thuislezen • 24
4.10 De Bibliotheek op school (dBos), Voortgezet Onderwijs (VO) • 25
4.11 Cultuureducatie Voortgezet Onderwijs (VO) • 26
4.12 Leskist VO Kansrijk: doorbreek de cirkel van armoede • 26

5 Geletterde samenleving: werken aan geletterdheid – Drenthe leest • 28
5.1 Leren lezen, schrijven en rekenen • 28
5.2 Taalhuis • 28

6 Participatie in de (informatie)samenleving • 31
6.1 Participatie en zelfredzaamheid • 31
6.2 Programmering Meedoen in de samenleving • 31
6.3 Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) • 33
6.4 Verhalenbrink • 33

Inleiding

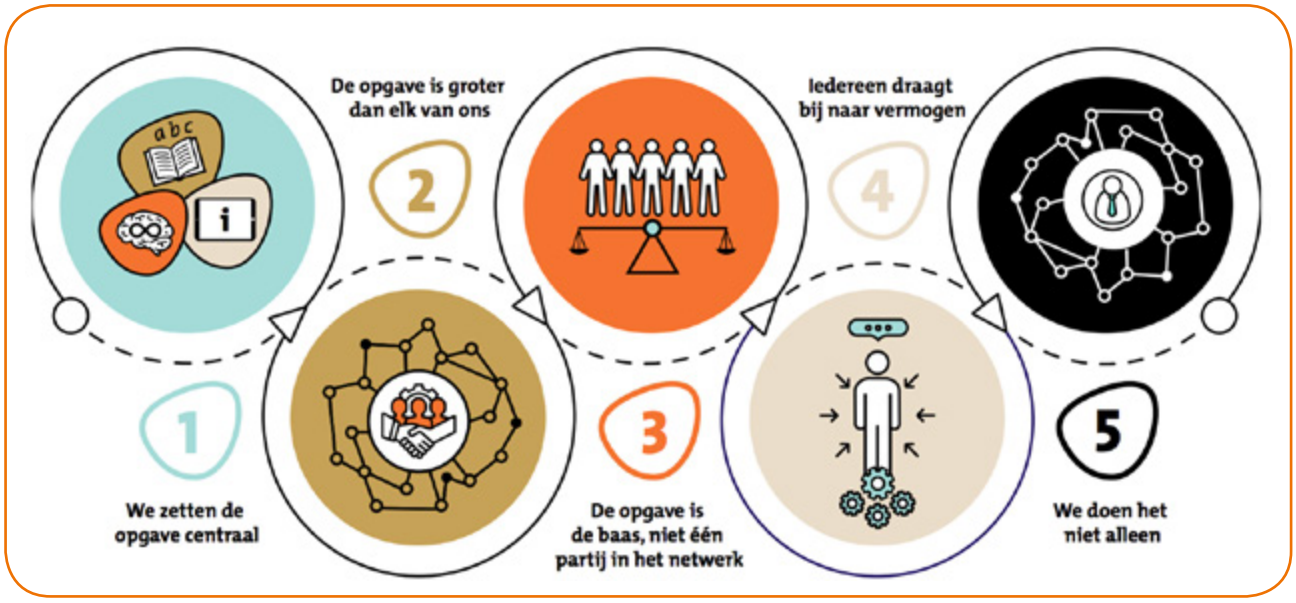

Voor u ligt de Activiteitencatalogus 2024 van Biblionet Drenthe (Bind Bibliotheken), met daarin een rijk aanbod op het gebied van lezen, ontmoeten, leren en ontdekken voor de Bind Bibliotheken in ons werkgebied. De catalogus biedt een praktisch overzicht van onze dienstverlening, op basis waarvan we in overleg een advies op maat voor uw gemeente hebben samengesteld. Hierbij maken we onderscheid tussen activiteiten die op basis van de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob, 2015) in geen enkele gemeente mag ontbreken (Basis – groen) en activiteiten die aansluiten bij de thema's en doelen op gemeentelijk niveau (Basis Plus – geel). Ook nemen we u in deze activiteitencatalogus mee in recente ontwikkelingen in het bibliotheek(net)werk.

Bibliotheekconvenant en Netwerkagenda
In oktober 2020 was het Bibliotheekconvenant 2020-2023 gereed, waarin het bibliotheek(net) werk en de drie overheidslagen vastlegden dat zij zich gezamenlijk gaan inzetten voor de grote maatschappelijke opgaven leesbevordering, digitale inclusie en een leven lang ontwikkelen. Ook zijn er afspraken gemaakt over de toekomst van de openbare bibliotheek. In bovenstaande bouwplaat is het convenant samengevat.

Om invulling te geven aan de afspraken uit het convenant is sindsdien door lokale bibliotheken, POI's en de Koninklijke Bibliotheek (KB) in gezamenlijkheid gewerkt aan de Netwerkagenda 2021-2023, die op 16 juni 2022 online is gepresenteerd.

De Netwerkagenda bevat het manifest voor de netwerksamenwerking (zie afbeelding op de pagina hiernaast), de uitwerking van de maatschappelijke opgaven en acht uitdagingen voor het bibliotheekstelsel.

Ook de ambities en doelstellingen voor de komende jaren zijn in de agenda opgenomen. Tegelijkertijd is het een dynamisch document dat jaarlijks kan worden bijgesteld en indien nodig aangevuld. Zo gaat het programma mee met de tijd en met (maatschappelijke) ontwikkelingen en blijft het zich ontwikkelen, voortbouwend op wat al is bereikt.
Op dit moment wordt gewerkt aan de actualisatie van zowel het Bibliotheekconvenant als de Netwerkagenda.

Wat betekent dit voor u?
Wat betekent de Netwerkagenda nu voor het bibliotheekwerk in uw gemeente? Allereerst dat we samen verder gaan op de ingeslagen weg om de inwoners van uw gemeente zo goed mogelijk te stimuleren, faciliteren en ondersteunen in hun ontwikkeling. Of het nu gaat om het vergroten van digitale vaardigheden en geletterdheid, het faciliteren van ontmoeting en debat, het versterken van 21e-eeuwse kerncompetenties, of het vergroten van kansen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt: iedereen die wil leren, ontdekken en ontmoeten kan terecht in de bibliotheek. De komende jaren zetten we vanuit Biblionet Drenthe vanuit onze Community Librarian-filosofie, nog meer dan tevoren in op samenwerking met organisaties en inwoners in ons werkgebied. We nodigen ons netwerk, lokale organisaties en onze samenwerkingspartners uit om de bibliotheek als podium en werkplaats te gebruiken. Zo creëren we samen een bibliotheek die beter dan ooit aansluit op de behoeften van de inwoners.

Toegankelijk zijn voor de hele gemeenschap kan en hoeft niet altijd in de vorm van een bibliotheekgebouw. Ook met BoekStart, de Bibliotheek op school (dBos) en online dienstverlening zorgen we ervoor dat functies van de bibliotheek altijd voor iedereen beschikbaar zijn. Graag verkennen we samen met u welke vormen van fysieke, mobiele en online dienstverlening nodig en wenselijk zijn in uw gemeente. In samenwerking met andere partijen bieden we een divers aanbod aan digitale diensten, zoals e-books, digitale cursussen en online community's. In de Taalhuizen en Taalpunten kunnen mensen zowel op locatie als online werken aan hun taal- en digitale vaardigheden. De digitale bibliotheek en eigentijdse bibliotheekvestigingen zullen elkaar steeds meer vinden en versterken.

Ik wens u veel inspiratie toe tijdens het doornemen van deze catalogus. Bind Bibliotheken zet in 2024 graag de samenwerking in en met uw gemeente voort.

Annelies Bakelaar
Directeur-bestuurder Biblionet Drenthe

1 Activiteiten

Zowel in het Bibliotheekconvenant als in de Netwerkagenda wordt uitgegaan van drie grote maatschappelijke opgaven (Geletterde samenleving, Participatie in de informatiesamenleving en Leven lang ontwikkelen). Ze komen sterk overeen met de vijf kernfuncties die in de Wsob benoemd zijn. Omdat de Drentse gemeenten redeneren vanuit het wettelijk kader, dus de kernfuncties hanteren we in deze Activiteitencatalogus de vijf opgaven uit de Wsob als leidende indeling. De gemeenten hebben echter – vertegenwoordigd door de VNG – ook hun handtekening onder het onderliggende convenant gezet. In de praktijk bijten de twee indelingen elkaar niet (zie de inhoudsopgave).

1.1 Vijf kernfuncties, vier programmalijnen

Sinds 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) van kracht. In deze wet staat welke rollen de rijksoverheid, de provinciale overheid en de gemeenten hebben in het bibliotheekstelsel. De lokale verantwoordelijkheid is het invulling geven aan de vijf kernfuncties van de bibliotheek:

1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Het bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
4. Het organiseren van ontmoeting en debat
5. Het laten kennismaken met kunst en cultuur

De wet geeft veel ruimte aan u en ons om zelf te bepalen hoe hier invulling aan te geven in een gezamenlijke visie en strategie, passend bij de vraagstukken van uw gemeente. Wij hebben dit vertaald in de vier hoofdopgaven uit de gezamenlijke netwerkagenda. Deze zijn te zien als programmalijnen. Dit hebben we gedaan vanuit de visie dat we als bibliotheken, samen met onze partners, alle inwoners in ons werkgebied ondersteunen in hun persoonlijke ontwikkeling en in het vergroten van hun maatschappelijke kansen. Iedereen doet mee!

De vier programmalijnen bevatten diensten en producten die inhoud geven aan meerdere functies uit de Wsob:

- De robuuste lokale bibliotheek (Wsob: 1, 3, 5)
- Een leven lang ontwikkelen: Drenthe leert en ontwikkelt! (Wsob: 1 t/m 5)
- Geletterde samenleving: Drenthe leest! (Wsob: 1 t/m 4)
- Participatie in de informatiesamenleving: Drenthe digitaal inclusief! (Wsob: 1 t/m 4)

Deze eigen visie en strategie draagt bij aan de herkenbaarheid en onderscheidend vermogen in de communicatie van de Drentse Bibliotheken (Bind). We sluiten hierbij op laagdrempelige wijze aan op onze doelgroepen. De vijf wettelijke kernfuncties en de vier programmalijnen vormen de basis waarop deze producten en dienstencatalogus is uitgewerkt. Hiermee borgen we dat er altijd een aanwijsbare link is met onze formele opdracht als bibliotheek.

1.2 Leeswijzer

De Activiteitencatalogus geeft een overzicht van de dienstverlening aan de aangesloten Drentse gemeenten. Steeds wordt aangegeven:

- Wat de dienst concreet inhoudt
- Voor welke doelgroep de dienst is
- Met welke partners we samenwerken
- Wat het maatschappelijk effect is
- Binnen welke kernfunctie van de Wsob de dienst past
- Onder welke van onze vier programmalijnen de dienst valt
- Wat het tarief is voor de dienst

Daarnaast hebben alle activiteiten een kleur:

‘Basis’ (Groen): activiteiten die in het kader van de Wsob bij alle gemeenten gewenst zijn. Deze activiteiten hebben een bewezen maatschappelijk effect en hebben veelal een landelijke programmering.

‘Basis Plus’ (Geel): activiteiten die gemeentelijk toegevoegde waarde hebben. Ze sluiten aan bij de thema’s en doelen op gemeentelijk niveau. De invulling ervan gebeurt in overleg met de gemeente.

1.3 Uurtarieven 2024

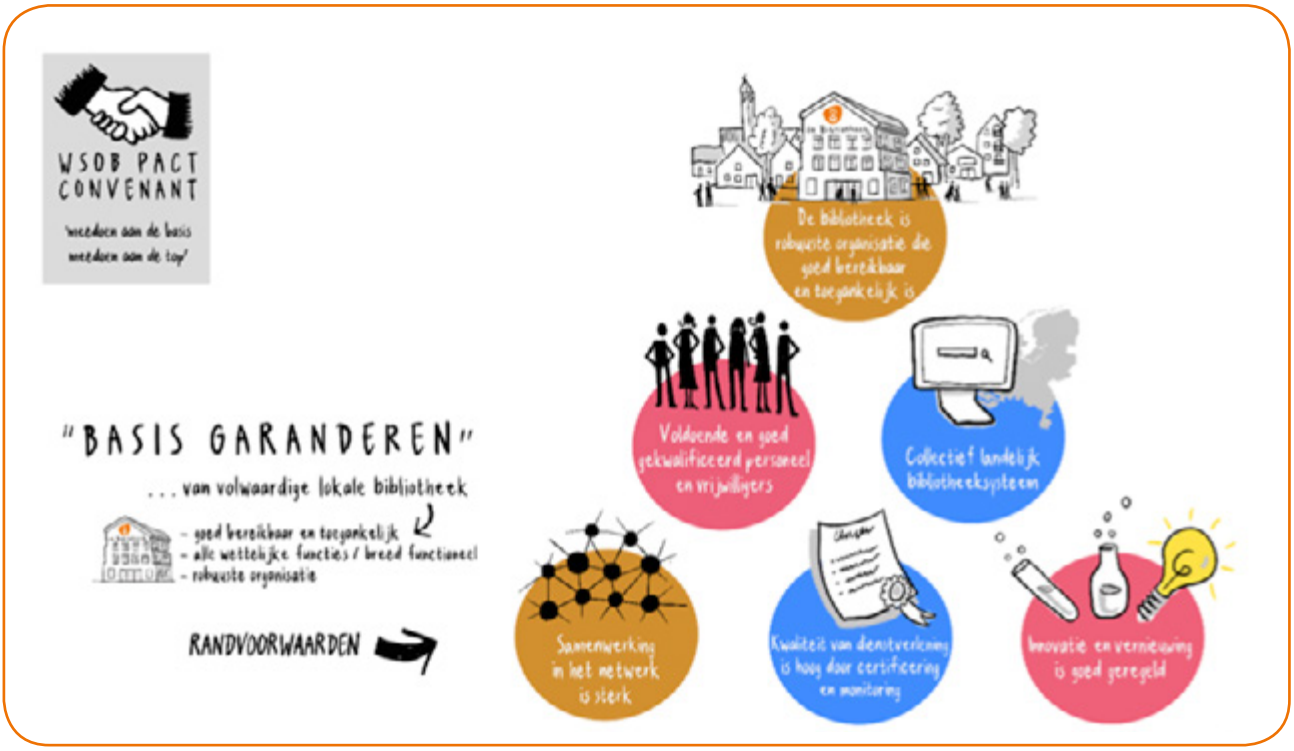
Naast de beschreven activiteiten kunnen we maatwerk leveren in de vorm van additionele projecten en opdrachten. In geval van maatwerk rekenen wij in 2024 de volgende uurtarieven:

- € 53 voor mbo
- € 69 voor hbo
- € 89 voor hbo+/wo

Bovenstaande tarieven worden jaarlijks geïndexeerd.

2 De robuuste lokale bibliotheek

2.1 De bibliotheek is van en voor iedereen
In de robuuste lokale bibliotheek komen alle programma's en activiteiten samen die we met onze partners aanbieden. Het is de fysieke plek waar inwoners kunnen halen wat ze nodig hebben om mee te doen in de samenleving, en waar ze zich kunnen blijven ontwikkelen in de snel veranderende wereld. Bind Bibliotheken ziet de robuuste lokale bibliotheek als een podium, platform en werkplaats voor inwoners, instellingen en community's. Op dit platform organiseren en faciliteren we activiteiten en programma's voor verschillende doelgroepen. In welke mate we hieraan invulling kunnen geven is afhankelijk van de dienstverlening die de gemeente bij ons afneemt.

De bibliotheek heeft veel te bieden. De dienstverlening van de bibliotheek rust op vijf pijlers:
- Leer
- Vraag
- Ontmoet
- Lees
- Doe

De pijlers laten de brede rol en veelzijdigheid van de bibliotheek zien, waarin we alle functies zoals verwoord in de Wsob terugzien:

- De bibliotheek is een essentiële partner bij het stimuleren van leesplezier, het bestrijden van laaggeletterdheid en het opdoen van digitale vaardigheden
- De bibliotheek is een informatiepunt voor vragen over de (digitale) overheid
- De bibliotheek is een laagdrempelige, veilige en waardevrije verblijfs- en ontmoetingsplaats voor iedereen
- De bibliotheek biedt een fysieke èn online collectie voor jeugd en volwassenen
- De bibliotheek ondersteunt bij, en biedt activiteiten voor 'een leven lang leren'

Onze kernwaarden weerspiegelen onze positionering als motor van een vaardige samenleving.
We brengen deze dagelijks tot leven via onze medewerkers, onze activiteiten en onze communicatie:
- Samen
- Energiek
- Behulpzaam
- Betrokken
- Gastvrij

We werken continu aan de doorontwikkeling van ons bibliotheekwerk. Zo zijn in de bibliotheken van De Wijk, Gieten, Odoorn, Nieuw-Buinen, Beilen (Open+ bibliotheek) en Rolde nieuwe bibliotheekconcepten voor de robuuste lokale bibliotheek ingevoerd. Met deze vestigingen geven we een andere invulling aan ons bibliotheekwerk. Deze bibliotheekconcepten kunnen als voorbeeld dienen voor andere gemeenten. De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan het onlangs opgestelde spreidingsplan. De kern daarvan is:

1 Streven is per gemeente één grotere vestiging te realiseren waar alle/de meeste kernfuncties als genoemd in Wsob worden uitgeoefend. In de overige locaties: keuze voor bepaalde kernfuncties zodat deze als een satellietenstelstel op elkaar zijn afgestemd.
2 Een verfijndere afstemming van bibliotheek-*functionaliteit*: BoekStart, dBos (PO/VO), dorpshuizen, afhaal- & inleverpunten, verbeterde Bibliotheek aan Huis

Met het uitlenen van boeken en andere materialen draagt Bind Bibliotheken bij aan een duurzame samenleving. Door te delen en te lenen hoeft er immers minder gemaakt te worden. Uit het meest recente klantonderzoek blijkt dat klanten de bibliotheek nog steeds waarderen.

Vrijwilligers spelen een belangrijke rol in de robuuste lokale bibliotheek. Zij zijn gastvrouw of gastheer, helpen waar ze kunnen en verwijzen door als dat nodig is. Ook hebben ze ondersteunende taken bij activiteiten, zijn ze waardevolle krachten in het Taalhuis en spelen ze een verbindende rol richting het werkgebied. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor de bibliotheek en we waarderen hun inzet en betrokkenheid. Andersom zijn zij blij dat ze in de bibliotheek een plek vinden waar zij werkervaring kunnen opdoen, maatschappelijk betrokken zijn, hun kennis en ervaring delen of gewoon onder de mensen kunnen zijn.

2.2 De robuuste lokale bibliotheek

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
3: Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
5: Laten kennismaken met kunst en cultuur

Doelgroep
0 tot 100+

Tarief
Bedrag per vestiging:
1 Grote bibliotheek € 88.480
2 Middelgrote bibliotheek € 66.360
3 Kleine bibliotheek € 33.180
4 Servicepunt € 8.848
Bijdrage per inwoner voor infrastructuur robuuste bibliotheek € 10,41
Bijdrage per inwoner voor onderhoud collectie € 3,58

Invulling afhankelijk van de lokale situatie.

Samenwerkingspartners
DNK (Bibliotheek Assen), Facet (Bibliotheek Emmen) en Bibliotheek Hoogeveen, KB, VOB, POI Biblionet Drenthe

De robuuste lokale bibliotheek bestaat uit:
- De collectie
- De catalogus
- Lenen
- Het faciliteren van platform en community's

De collectie Drenthe
- Een fris, actueel assortiment voor alle inwoners van de provincie Drenthe (totaal ca. 640.000 exemplaren) met een vervangingspercentage van 10% per jaar. Dit is exclusief de dBos-collecties (ca. 200.000 banden).
- Een kranten- en tijdschriftencollectie en de app Pressreader waarmee klanten honderden (internationale) kranten en tijdschriften in 60 talen kunnen lezen
- Toegang via onlinebibliotheek.nl en app tot het landelijke digitale aanbod met ruim 35.000 e-books en bijna 8.000 luisterboeken, 30 digitale tijdschriften en digitale content
- Toegang tot Muziekweb, de muziekcollectie van de Centrale discotheek Rotterdam

- Toegang en onderhoud van de website voor aanvragen en reserveringen uit de collectie
- Mediaverwerking
- Toegang tot landelijke collecties (interbibliothecair leenverkeer)

Catalogus
- Toegang tot de catalogus in alle vestigingen en via de websites van de bibliotheken

Lenen
- Gratis abonnement tot en met 18 jaar
- Gratis Start-abonnement: 19 t/m 30 jaar
- Informatie en advies over de collectie, inclusief helpdesk met professionele ondersteuning
- Uitleensysteem onderhoud en beheer
- 100% zelfbedieningsapparatuur onderhoud en beheer
- Een klantenservice die telefonisch en via e-mail van maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 17.00 uur bereikbaar is
- Uitnodigende, stimulerende plek voor plezier in lezen, taalontwikkeling, ontmoeting en persoonlijke ontwikkeling
- Werkplekken met goede WiFi
- Een bezorgdienst voor mensen die niet in staat zijn naar de bibliotheek te komen. Vrijwillige medewerkers brengen de boeken bij de mensen thuis.

Platformfunctie en concept van de vijf pijlers:
- De bibliotheek als uitnodigende, stimulerende plek voor plezier in lezen, persoonlijke ontwikkeling en ontmoeting. De bibliotheek faciliteert community's op basis van de behoefte in de samenleving, en organiseert – bij voorkeur samen met partners – workshops, cursussen en lezingen.
- Dit ondersteunen we met een goede fysieke en digitale collectie
- De ruimte in de bibliotheek kan door alle inwoners, organisaties en groepen van een wijk, dorp of de stad worden gebruikt om met elkaar af te spreken of samen activiteiten te ondernemen. Maar ook om partners van de bibliotheek een laagdrempelige plek te bieden voor hun (wekelijkse) spreekuren en andere activiteiten.

2.2.1 Effecten

Effecten van de robuuste lokale bibliotheek
- Vergroting van het plezier in lezen
- Stimulering van persoonlijke ontwikkeling door het bieden van laagdrempelige toegang tot kennis en informatie
- Vergroting inspiratie en creativiteit
- Verbetering van sociale cohesie en inclusie
- Kennisdeling
- Community-vorming (het verbinden van inwoners die kennis willen delen en samen aan een thema werken)

2.3 Open+ bibliotheek

Eenduidige en flexibele openingstijden van de bibliotheek vergroten de toegangsmogelijkheden voor mensen en bieden meer aan de gemeenschap.

Met het Open+ toegangssysteem van Bibliotheca worden de reguliere bemande openingstijden van de bibliotheek verruimd met onbemande openingsuren. Klanten die zich hebben aangemeld voor het gebruik van de bibliotheek buiten de bemande openingstijden en akkoord zijn gegaan met het bijbehorende reglement, kunnen met hun bibliotheekpasje en persoonlijke pincode naar binnen en gebruik maken van de bibliotheek. Hierdoor wordt de toegankelijkheid van de bibliotheek enorm vergroot. Tijdens de onbemande openingsuren is er camerabewaking.

Per bibliotheek dient hard- & software geïnstalleerd te worden, maar de aanpak en documenten zijn uitwisselbaar onder alle bibliotheken. Het Open+ toegangssysteem kan ingericht worden al naar gelang de wensen en mogelijkheden.

De bibliotheek in Beilen is de eerste bibliotheek in Drenthe waar het Open+ toegangssysteem is geïnstalleerd. De toegankelijkheid van deze bibliotheek is hierdoor met 78 uur vergroot. De bibliotheek in Beilen is nu 7 dagen per week van 7.00 tot 22.00 uur toegankelijk.

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie

Doelgroep
18+

Tarief
Richtprijs eenmalige installatiekosten: ± € 24.000
(De prijs is o.a. afhankelijk van hoe de situatie nu is, welke aanpassingen er gedaan moeten worden en voor welke opties er gekozen wordt)

Richtprijs jaarlijkse kosten voor support & service: ± € 2.500

Samenwerkingspartner
Bibliotheca

Leven lang ontwikkelen 3

Drenthe leert en ontwikkelt

3.1 Voortdurende persoonlijke ontwikkeling van iedereen

Een *Leven lang ontwikkelen* betreft de voortdurende persoonlijke ontwikkeling van alle inwoners. In onze snel veranderende samenleving ben je immers nooit uitgeleerd. De scheiding tussen de levensfase waarin we worden opgeleid en de werkende levensfase waarin we onze kennis toepassen, wordt minder absoluut. Steeds meer komt de nadruk te liggen op leren buiten de formele structuren van het onderwijs, bijvoorbeeld in (vrijwilligers)werk en in de vrije tijd. Juist dit leren geeft mensen de beste kansen op een optimale persoonlijke ontwikkeling en voortdurende vernieuwing van kennis en competenties. Bibliotheken spelen hierin van oudsher een belangrijke rol. We bieden tal van (gratis) activiteiten aan, maar ook cursussen (onder andere via de online Bibliotheek), lezingen en workshops.

De bibliotheek richt zich bij haar activiteiten op het versterken van kerncompetenties, de 21e-eeuwse vaardigheden: creativiteit, samenwerken, communiceren, sociale en culturele vaardigheden, probleemoplossend vermogen en kritisch denken. Wij stimuleren inwoners van 0 tot 100+ jaar om op een aansprekende, informele manier hun kennis en vaardigheden op peil te houden. Zo zorgen de bibliotheken er mede voor dat zoveel mogelijk inwoners meekomen in de 21e eeuw. In *Leven lang ontwikkelen* kunnen we programmeren op doelgroepen waar de gemeente specifiek op wil inzetten, zoals jonge kinderen, tieners, jonge ouders en ouderen.

Dankzij deze structurele en continue (provinciale) programmering is er altijd iets te beleven in de bibliotheek. We ontwikkelen zelf activiteiten, bij voorkeur in samenwerking met organisaties, scholen en verenigingen in ons werkgebied. En we sluiten aan bij grote landelijke campagnes, zoals Nederland Leest en de Kinderboekenweek. We rusten de bibliotheek toe met materialen die het ontwikkelen van talenten, kennis, vaardigheden en creativiteit uitlokken. Zo kan bijvoorbeeld de BiebFabriek van de bibliotheek ook fungeren als extern klaslokaal richting het onderwijs en het bedrijfsleven.

3.2 Programmering *Leven lang ontwikkelen*

We bieden voor de programmering twee pakketten aan:

1. een basispakket, waarbij wordt aangehaakt op landelijke campagnes en grotere evenementen
2. een pluspakket, met door de bibliotheek zelf georganiseerde en uitgevoerde activiteiten gericht op persoonlijke ontwikkeling. Deze activiteiten zijn aanvullend op het basispakket.
   Het betreft zowel activiteiten voor volwassen als jeugd. Streven is tenminste elke week een activiteit te laten plaatsvinden. Zie voor de inhoud van de pakketten de beschrijving verderop.

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
4: Organiseren van ontmoeting en debat
5: Laten kennismaken met kunst en cultuur

Doelgroep
0 - 100+

Tarief pakket 1
Pakket 1: grotere evenementen en landelijke campagnes

Grote bibliotheek
15 activiteiten per jaar, tarief pakket € 23.966

Middelgrote bibliotheek
10 activiteiten per jaar, tarief pakket € 15.977

Kleine bibliotheek
5 activiteiten per jaar, tarief pakket € 9.586
Gratis deelname voor kinderen, deelname voor volwassenen € 5 per activiteit

Samenwerkingspartners
Drentse bibliotheken, provinciale culturele instellingen en lokale organisaties/inwoners

Tarief pakket 2
Pakket 2: persoonlijke ontwikkeling, door onszelf georganiseerde en uitgevoerde activiteiten

Grote bibliotheek
26 activiteiten per jaar (andere activiteiten dan die uit het basispakket), tarief pakket € 41.540

Middelgrote bibliotheek
12 activiteiten per jaar, tarief pakket € 19.172

Kleine bibliotheek
6 activiteiten per jaar, tarief pakket € 9.586

Gratis deelname voor kinderen, deelname voor volwassenen € 5 per activiteit

Thema's en doelgroepen worden vastgesteld in overleg met de gemeente, afgestemd op lokale behoefte en actualiteit (bijvoorbeeld jonge ouders of eenzaamheid).

Voor de activiteiten van pakket 2 vragen we een bijdrage van de deelnemers vanaf 18 jaar, van gemiddeld € 100 (20 deelnemers per activiteit), dit betekent € 5 per activiteit

Samenwerkingspartners
Drentse bibliotheken, KB, provinciale culturele instellingen en lokale organisaties/inwoners.

We bouwen met de programmering mee aan een goede culturele infrastructuur in dorp, wijk, stad en regio. Daarbij sluiten we aan, conform de community librarian-filosofie, bij de vraag/behoefte van de lokale gemeenschap. We bieden programma's aan op basis van herkenbare, actuele thema's en rondom grote landelijke campagnes, waarbij leesbevordering, leesplezier, ontmoeting en debat centraal staan. Samen met onze partners in het maatschappelijk veld en het culturele domein (Drentse bibliotheken, de provinciale steuninstellingen en vele lokale organisaties en initiatieven) organiseren we een jaarprogramma voor verschillende doelgroepen. Hierbij kunnen we inspelen op de wensen van de gemeente.

Pakket 1: *Leven lang ontwikkelen*, grotere evenementen en landelijke campagnes
- Jaarlijkse deelname aan 5 (landelijke) campagnes en evenementen, zoals de Boekenweek
- Organisatie en uitvoering van activiteiten in de bibliotheek: in grote bibliotheken 15 activiteiten, in middelgrote vestigingen 10 activiteiten, in kleine vestigingen 5 activiteiten
- Toegang tot e-learningplatforms waaronder GoodHabitz en Soofos

Pakket 2: *Leven lang ontwikkelen*, persoonlijke ontwikkeling
- Ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten, workshops, lezingen en informele bijeenkomsten met thematische inhoud voor verschillende doelgroepen (bijvoorbeeld jonge ouders, ouderen)
- Samenstellen van specifieke collecties op basis van de gekozen thema's
- Uitvoeren van (mobiele) BiebFabriek-activiteiten met behulp van een klein assortiment materialen zoals Lego, Dash en Dot, Kapla, 3D-printen en leenmaterialen van de Makersplaatsen uit de regio. Het BiebFabriek-activiteitenpakket stelt iedereen in staat in de bibliotheek te maken, te ervaren, te ontdekken en te experimenteren met 21e-eeuwse vaardigheden. De activiteiten die in pakket 2 zijn opgenomen, zijn ontwikkeld door de Makersplaatsen in de regio en kunnen met leenmaterialen ook in een aantal kleinere vestigingen worden uitgevoerd. Dit pakket is inclusief investering in materialen.

3.2.1 Effecten
Effecten *Leven lang ontwikkelen*-programmering:
- Vergroting inspiratie & creativiteit
- Kennisdeling
- Vergroting van leesplezier
- Leesbevordering
- Ontmoeting

Pakket 2:
- Stimulering van persoonlijke ontwikkeling
- Vergroting inspiratie en creativiteit
- Kennisdeling
- Community-vorming (verbinden van inwoners die kennis willen delen en samen aan een thema willen werken)
- Vergroting van participatie
- Stimulering van de 21e-eeuwse vaardigheden
- Verhoging van digitale geletterdheid
- Verbetering van sociale cohesie en inclusie

3.3 Makersplaats

In de bibliotheek is een Makersplaats een werk- en maakplek waar iedereen, jong en oud, kan maken, ervaren, experimenteren en ontdekken met 21e-eeuwse vaardigheden zoals computational skills, programmeren, creativiteit en samenwerken, nieuwe technologie en toepassingen. We werken hierbij samen met bedrijven en het onderwijs.

In de Makersplaats gaat het om verdieping van de kennis en vaardigheden op een manier die laagdrempelig, spelenderwijs en informeel is. We bieden een manier van denken waarin niet het resultaat maar het proces voorop staat: de manier waarop deelnemers door proberen, mislukken, andere wegen zoeken, doorzetten, overleggen, delen, presenteren, informatie zoeken stapsgewijs naar een resultaat toewerkt. Dit doen we door onze programmering, waar mogelijk samen met anderen:

- Activiteiten en programmering voor verschillende doelgroepen, 1 tot 2 keer per week een activiteit in de Makersplaats. Sommige activiteiten worden online aangeboden.
- Een maakplaats in de bibliotheek voor kinderen en volwassenen, inclusief een assortiment (zoals Lego, Kapla, 3D-printer, laser cutter, VR-bril enzovoort)
- Netwerkonderhoud, coördinatie en organisatie

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
4: Organiseren van ontmoeting en debat

Doelgroep
0 - 100+

Tarief
Materiaal en voorziening jaarlijks € 55.638
Programmering jaarlijks € 13.751
€ 5 per deelnemer per activiteit voor deelnemers vanaf 18 jaar
Minimaal 10 deelnemers per activiteit, maximaal 100 activiteiten per jaar

Samenwerkingspartners
Bedrijven, onderwijs, makerscommunity

3.3.1 Effecten

Effecten van de Makersplaats:

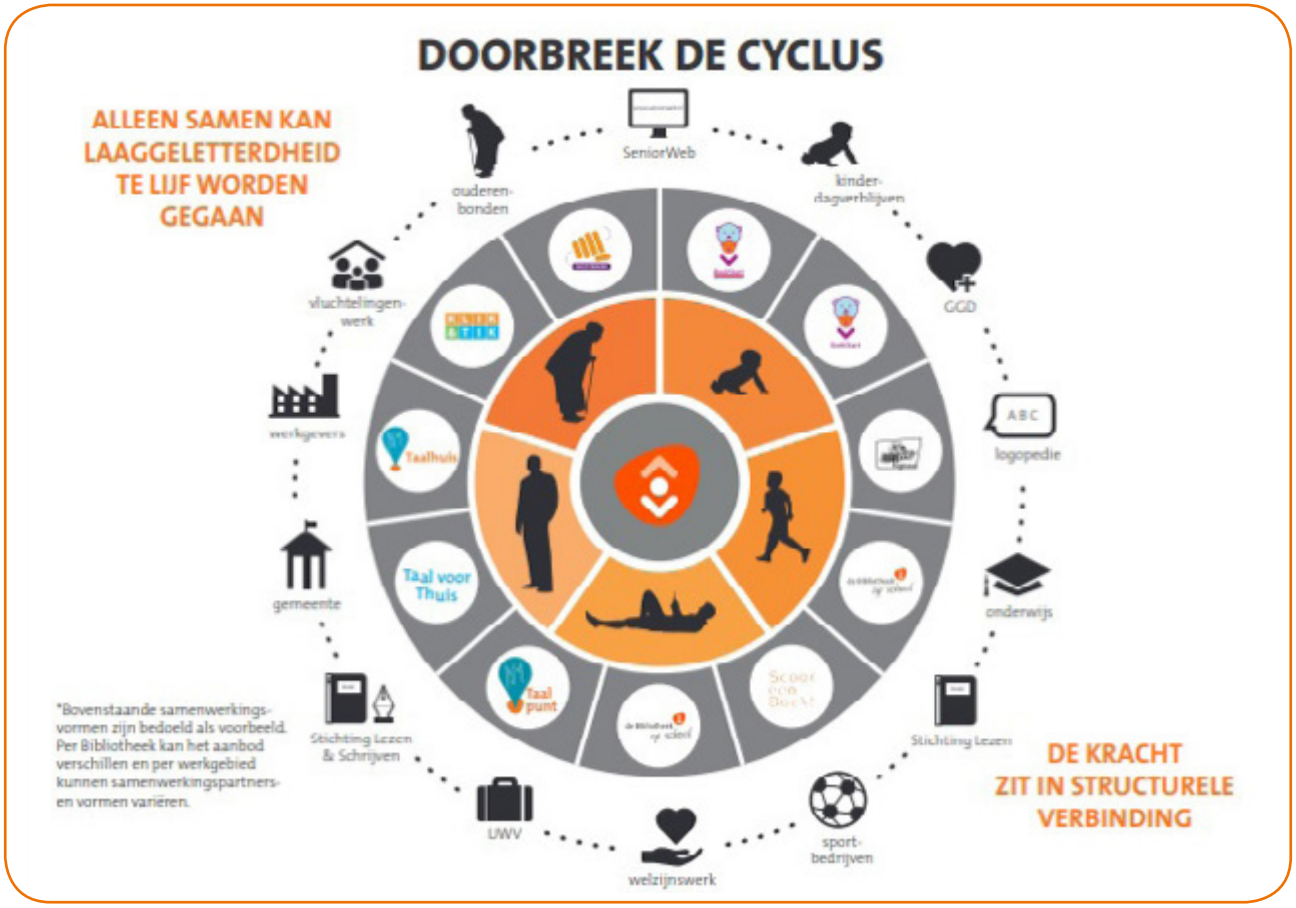
- Vergroting van 21e-eeuwse vaardigheden voor alle doelgroepen
- Verhoging van de digitale geletterdheid voor alle doelgroepen
- Inspiratie
- Ontmoeting

4 Geletterde samenleving

Leesbevordering – Drenthe leest

4.1 Plezier in lezen, de sleutel tot succes

Leren begint bij lezen. Wie kan lezen en teksten begrijpt, kan kennis verwerven en zich ontwikkelen. En een goede taalbeheersing zorgt ervoor dat mensen betrokken zijn bij wat er om hen heen gebeurt. Dat ze kunnen meekomen op school en later in hun werk, en dat ze als mondige burger aan de samenleving kunnen deelnemen. Een taalrijke omgeving is voor kinderen dus letterlijk van levensbelang. Laaggeletterde ouders hebben vaak niet de vaardigheden om de taalrijke thuisomgeving te creëren die nodig is voor de taalontwikkeling van hun kind. Daarmee lopen jonge kinderen een taalachterstand op die ze bijna niet meer kunnen inhalen.

Om vanuit onze dienstverlening bij te dragen aan het doorbreken van deze vicieuze cirkel, is een belangrijke pijler van onze dienstverlening het bijdragen aan leesbevordering, als middel om laaggeletterdheid te voorkomen. De dienstverlening die wij in dat kader aanbieden, biedt een doorlopende (voor)lees- en mediawijsheidslijn voor kinderen van 0 tot 18 jaar.

De onderdelen binnen deze lijn zijn op elkaar afgestemd; aanvullend en versterkend. Deze doorgaande lijn gaat uit van een doorlopend aanbod van ondersteunende en bij het taalonderwijs aansluitende activiteiten.

In het Bibliotheekconvenant is het leesoffensief verankerd in de pijler De geletterde samenleving. Binnen het leesoffensief spelen de leesbevorderings-programma's BoekStart en de Bibliotheek op school een belangrijk rol. Het begint al op het consultatiebureau met BoekStart voor baby's en de BoekStartcoach. Gerlien van Dalen, directeur van Stichting Lezen vertelt hoe de verschillende programma's aansluiten bij het leesoffensief Aan de slag – Stichting Lezen.

Investeren in het jonge kind op de kinderopvang levert een grote bijdrage aan het doorbreken van de vicieuze cyclus van laaggeletterdheid. BoekStart in de kinderopvang is daarvoor een van de erkende interventies en Onderzoeksrapport

Voorlezen (mei 2020) in de kinderopvang legitimeert inzetten op ondersteuning van het jonge kind op de kinderopvanglocaties.
Verder blijkt uit landelijk onderzoek dat op basisscholen die werken met de Bibliotheek op school (dBos) de leerlingen meer vooruitgang boeken in leesvaardigheid dan leerlingen op basisscholen zonder dBos. Ook hebben ze meer kennis van boeken, wat betekent dat ze waarschijnlijk vaker lezen in hun vrije tijd. De meisjes op deze scholen hebben bovendien meer plezier in lezen. Het positieve effect van dBos op de leesvaardigheid loopt bij hen via de leesfrequentie en de leesmotivatie. Zij worden dus leesvaardiger doordát ze vaker gaan lezen en lezen leuker gaan vinden. Dit bevestigt dat de leesmotivatie kan werken als drijfveer voor de leesvaardigheid (Nielen & Bus, 2016).

4.2 Kleintje Bieb (BoekStart)

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
0-6 jaar

Tarief
BoekStart voor baby's: € 5.899 per gemeente
BoekStartkoffer wordt gratis verstrekt
Het tarief is voor Kleintje Bieb. Het gaat dan niet alleen om baby's.

Samenwerkingspartners
Consultatiebureaus, Kunst van Lezen (Stichting Lezen), Koninklijke Bibliotheek

KleintjeBieb
Alle BoekStartactiviteiten vallen onder de noemer Kleintje Bieb. Kleintje Bieb bestaat uit vier categorieën:
- Boekjes & Brabbels (Baby's)
- Praatjes & Plaatjes (Peuters, 1 tot en met 4 jaar)
- Letters & lezen (Kleuters)
- Aanschuiven bij...

Boekjes & Brabbels (BoekStart voor baby's)
Dit is een landelijk programma dat bestaat uit:
- Een collectie voor baby's in de bibliotheek (onderdeel van de robuuste lokale bibliotheek)
- Het BoekStartkoffertje voor baby's en hun ouders
  In het koffertje zitten 2 boekjes en een folder met voorlees- en boekentips. Ouders krijgen vanuit de gemeente of via het consultatiebureau een BoekStartwaardebon om dit koffertje in de bibliotheek op te halen.
- De baby's worden gratis lid van de bibliotheek
- Jaarlijks een tot twee voorleesactiviteiten met ouders (per baby) per gemeente

Praatjes & Plaatjes (Peuters, 1 tot en met 4 jaar)
- 8-10 keer per jaar voorleesactiviteiten met ouders

Letters & lezen (Kleuters)
- 8-10 keer per jaar voorleesactiviteiten met ouders

Aanschuiven bij...
- In de vorm van ouderpartnerschap organiseren we jaarlijks twee activiteiten voor ouders. Het doel is het ondersteunen van ouders in de opvoeding van hun kinderen

4.2.1 Effecten
Effecten van Kleintje Bieb en BoekStart:
- Een kind dat elke dag 15 minuten wordt voorgelezen breidt de woordenschat uit
- De luistervaardigheid en het concentratievermogen nemen toe
- De fantasie en sociaal-emotionele vaardigheden nemen toe
- De taal- en spraakontwikkeling neemt toe
- Verhoogde ouderpartnerschap, thuis wordt meer voorgelezen

Lees meer over het bewezen maatschappelijk effect van BoekStart op de website van BoekStart. Of bekijk het onderzoek *BoekStart maakt baby's slimmer*.

4.3 BoekStart in de kinderopvang

Wsob
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
0-4 jaar

Tarief
€ 1.056 per kinderopvanglocatie

Samenwerkingspartners
Kunst van Lezen, kinderopvangorganisaties

BoekStart in de kinderopvang is een programma waarbinnen de volgende diensten aan kinderopvangorganisaties worden geboden:

1 Advies over hoe een aantrekkelijke voorleesplek in de kinderopvang kan worden gerealiseerd
2 De basiscollectie is de verantwoordelijkheid van de kinderopvang. De bibliotheek zorgt jaarlijks voor boekentips voor de aanschaf van nieuwe titels.
3 Hulp en advies bij de startcollectie op nieuwe locaties. Bind bibliotheken vraagt – indien van toepassing – stimuleringssubsidies aan op het gebied van deskundigheidsbevordering, stimulering van ouderpartnerschap en leesbevordering.
4 Trainingen voor pedagogisch medewerkers:
- Voorleescoördinator, 3 dagdelen
- Interactief voorlezen, 2 dagdelen
- Maatwerk, bijvoorbeeld na- of bijscholingen op het gebied van voorlezen, boeken, leesbevordering en mediaopvoeding

De training voorleescoördinator voor nieuwe BoekStart-locaties wordt betaald uit een landelijke subsidie van Kunst van Lezen.
5 Netwerkbijeenkomsten, 2 keer per jaar
Tijdens deze bijeenkomsten werken we aan deskundigheidsbevordering van de voorleescoördinatoren. Ook wisselen zij ervaringen uit met betrekking tot voorlezen. De bibliotheek faciliteert en organiseert deze bijeenkomst.
6 Monitor BoekStart in de kinderopvang
Het voorleesplan wordt gemonitord door de kinderopvang en de resultaten worden jaarlijks vastgelegd in de landelijke database. De resultaten worden gebruikt om nieuwe doelen rondom leesbevordering, samenwerking en deskundigheidsbevordering vast te stellen. De jaarlijkse monitor heeft als voornaamste doel de voorleesomgeving en het gedrag van de pedagogische medewerker in beeld te brengen. Daarnaast levert de monitor ook informatie over beleid en organisatie in de kinderopvangorganisatie rondom BoekStart in de kinderopvang. Verder voedt de monitor de dialoog tussen de kinderopvang-organisatie en bibliotheek met het oog op versterking van de samenwerking.
7 Jaarlijks voorleesplan
8 Gemiddeld 2 uur per maand een educatie-medewerker voor advies, ondersteuning en uitvoering
9 Uitvoering van activiteitenprogramma is voor rekening van de kinderopvangorganisatie
Klik hier voor mogelijke programmering per doelgroep.
10 Uitvoering van maatwerkprogramma's op verzoek van kinderopvangorganisatie(s) gebeurt altijd op basis van offerte

4.3.1 Effecten

Effecten van BoekStart in de kinderopvang:

- Een kind dat elke dag 15 minuten wordt voorgelezen, breidt de woordenschat uit
- De luistervaardigheid en het concentratievermogen nemen toe
- De fantasie en sociaal-emotionele vaardigheden nemen toe
- De taal- en spraakontwikkeling nemen toe
- Verhoogde deskundigheid van pedagogisch medewerkers met betrekking tot voorlezen en lezen
- Verhoogde ouderbetrokkenheid, thuis wordt meer voorgelezen
- Een bijdrage aan de gezinsaanpak en het doorbreken van de cyclus laaggeletterdheid

Lees meer over het bewezen maatschappelijk effect van BoekStart in de kinderopvang & peuterspeelzalen op de website van BoekStart. Ook interessant: het onderzoek *Meer voorlezen, beter in taal.*

4.4 De Bibliotheek op school (dBos), Primair Onderwijs (PO)

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
4-12 jaar

Tarief
€ 68,42 per leerling
Bijdrage van de school per leerling € 11 exclusief btw

Samenwerkingspartners
Kunst van Lezen, Samenwerkende POI's Nederland, cofinanciering scholen

Deze basisactiviteit is **rood omkaderd** omdat deze een bijzondere positie heeft: er zijn landelijke ontwikkelingen die erop duiden dat de financiering hiervoor uit rijksmiddelen voor onderwijs kan komen.

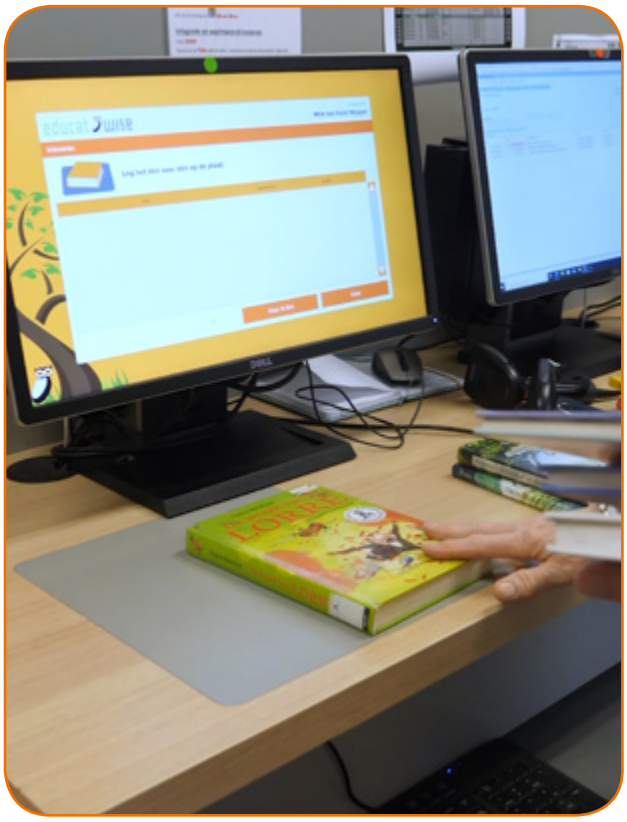
De Bibliotheek op school (dBos) is een landelijk programma; een aanpak waarin bibliotheken, scholen en gemeenten op structurele wijze samenwerken aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren. De Bibliotheek op school bestaat uit zes bouwstenen die allemaal even belangrijk zijn voor het succes, ze versterken elkaar als ze goed worden ingezet.
Binnen het programma van dBos zijn de onderdelen niet los in te zetten. School en bibliotheek gaan initieel met elkaar een samenwerkingsovereenkomst aan voor drie jaar. Daarna vindt jaarlijks (stilzwijgend) verlenging plaats. De samenwerking leidt tot:

- Een heldere visie en beleid voor taalontwikkeling in de gemeente (school, bibliotheek en gemeente) neergelegd in een gezamenlijk uitvoeringsplan;
- Jaarlijks een leesplan en monitoring resultaten
- Een inspirerende en actuele collectie op school (school > 125: minimaal gemiddeld 5 boeken per leerling; school < 125: 4 boeken per leerling + 2x per jaar wisselen uit dBosmobiel-collectie), die regelmatig wordt geactualiseerd
- Een digitale leesomgeving op de school (schoolWise) voor leerlingen en leerkrachten
- Inzet educatiemedewerker per school is gebaseerd op de norm: voor kleinere scholen (tot 250 leerlingen) 2 uur per week, voor grote(re) scholen (250-500 leerlingen) 3 uur per week, voor scholen (> 500 leerlingen) 4 uur per week
- Training voor leescoördinator van de school (training *Open boek*)
- Een activiteitenplan. Zie voor de programma's op de site bij de desbetreffende groep.

4.4.1 Effecten
Effecten van de Bibliotheek op school PO:

- De lees- en taalvaardigheid, de informatie-vaardigheid, digitale geletterdheid en het plezier in lezen van de leerlingen is verhoogd
- De leerlingen scoren hoger op de eindtoets

Lees meer over het bewezen maatschappelijk effect het rapport *Preventie door interventie* op de website van de Stichting Lezen en schrijven. Ook het onderzoek *Meer lezen, beter in taal – basisonderwijs* is illustratief.

4.5 BoekStart pluspakket

Wsob
2 Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3 Bevorderen van lezen en kennis van literatuur

Doelgroep
0-4 jaar

Tarief
€ 2.212 per kinderopvanglocatie

Samenwerkingspartners
Kinderopvangorganisaties

We bieden binnen dit pluspakket een dienstverleningsovereenkomst BoekStart:

- Eén gratis bibliotheekabonnement per BoekStart-locatie
- Na implementatie doet Bibliotheek het beheer van de basiscollectie BoekStart (saneren en jaarlijks aanschaf nieuwe titels)
- Bij IKC: Basiscollectie BoekStart wordt opgenomen in dBos-collectie. (Gedeelte van) deze basiscollectie wordt in de BoekStart-leeshoek voorschoolse groep geplaatst. De collectie is zichtbaar en het gebruik is meetbaar.
- Bij IKC: Bibliotheek biedt dienstverlening voorschools. Pedagogisch medewerkers kunnen een keuze maken uit het aanbod en krijgen, net als in het concept de Bibliotheek op school en afhankelijk van de grootte van de voorschool, een aantal ‘biebcoins’ waar zij programma’s mee kunnen ‘betalen’. Tegen betaling kunnen natuurlijk altijd meer programma’s afgenomen worden. Educatiemedewerkers spelen een belangrijke rol bij leesbevordering en digitale geletterdheid (met ouders).
- Aansluiting digitaal portaal (uitleen mogelijk en toegang tot Jeugdbibliotheek.nl)
- De inzet van een educatiemedewerker in afstemming met de kinderopvang is afhankelijk van het aantal kindplaatsen. De inzet varieert van minimaal 1 uur per week tot meer, afhankelijk van het aantal kindplaatsen. Waar mogelijk wordt de inzet geclusterd.
- De educatiemedewerker van de bibliotheek adviseert en ondersteunt bij activiteiten gericht op ouderbetrokkenheid
- Inzet van een deskundige educatiemedewerker van de Bibliotheek bij de begeleiding, ondersteuning en stimulering van de pedagogisch medewerkers. De bibliotheek heeft hiervoor een aanbod beschikbaar met workshops en voorlichting.

4.6 BoekStartcoach

Wsob
2 Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3 Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
Ouders van 0 tot 4-jarigen die het consultatie-bureau bezoeken, we richten ons met name op laagtaalvaardige gezinnen

Tarief
€ 8.848 voor 4 uur per week per consultatie-bureau

Samenwerkingspartners
Stichting Lezen en Koninklijke Bibliotheek (Kunst van Lezen), GGD, consultatiebureau, gemeenten

- BoekStartcoach is een uitbreiding van het landelijke programma BoekStart en heeft als doel het positief stimuleren van kijk- en leesgedrag bij (zeer) jonge kinderen, laaggeletterdheid terug te dringen en (voor)leesplezier te bevorderen. De BoekStartcoach is structureel enkele uren per week aanwezig op het consultatiebureau of de kinderopvang om met alle ouders, en specifiek met laagtaalvaardige en/of laagopgeleide ouders, in gesprek te gaan over het belang van taalstimulering, vroeg starten met voorlezen en verantwoorde mediaopvoeding. Met deze extra inspanning en meer maatwerk worden ouders gestimuleerd om al vanaf de babyperiode een voorleesroutine op te bouwen.
- Een opgeleide BoekStartcoach is structureel 4 uur per week op het consultatiebureau aanwezig
- Herkenbare BoekStart-plek met aantrekkelijke zichtcollectie prentenboeken
- Nauwe samenwerking met JGZ-artsen en verpleegkundigen. Zij verwijzen ouders en met name laagtaalvaardige gezinnen door naar de BoekStartcoach.

- Voorlichting over het belang van (voor)lezen voor de taalontwikkeling, beantwoorden van vragen over verantwoorde mediaopvoeding en advies over de inzet van meertaligheid bij het voorlezen
- Doorverwijzing naar de bibliotheek
- Doorverwijzing naar het Taalhuis
- Laagdrempelige vragenuurtjes in de bibliotheek.
- Voorlichting over de BoekStart-app

4.6.1 Effecten
De BoekStartcoach levert het volgende op:
- Ouders met een lage sociaal-economische status geven aan dat hun kijk op voorlezen is veranderd. De BoekStartcoach geeft de ouders nieuwe informatie en hierdoor worden ze aan het denken gezet over voorlezen.
- Meer ouders halen het BoekStartkoffertje op bij de bibliotheek
- Meer ouders schrijven hun kind in bij de bibliotheek en gaan voorlezen
- Het consultatiebureau is positief over de aanwezigheid van BoekStartcoach en beoordeelt dit als een meerwaarde

Lees meer over de BoekStartcoach in dit inspiratiedocument

4.7 Gezinsaanpak

Wsob
2 Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3 Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
Afhankelijk van vraag gemeente

Tarief
Onderzoek & een plan van aanpak: € 2.500
Insteek is:
- Co-creatie met verschillende partners
- Annex aan het plan van aanpak: een offerte op maat, incl. eventuele subsidiemogelijkheden

Samenwerkingspartners
Kinderopvang, gemeenten, sociale teams, Kunst van lezen, GKA, Stichting Lezen & Schrijven

Ervaring heeft ons geleerd dat deze aanpak succesvoller wordt als deze wordt afgestemd op de ouders waarmee gewerkt gaat worden. De aanpak is mede afhankelijk van de partners met wie wordt samengewerkt. Dit betekent dat gezinsaanpak op offertebasis wordt berekend. Hier gaat een onderzoek aan vooraf, waarbij de bibliotheek het initiatief neemt om partners bij elkaar te brengen, de vraag en het doel helder formuleert en een plan van aanpak schrijft. Vanaf eind 2024 hebben gemeenten de regierol in de gezinsaanpak.

4.7.1 Effecten
Effecten van gezinsaanpak:
- De lees- en taalvaardigheid, en het plezier in (voor) lezen van de kinderen is verhoogd
- De leesomgeving wordt verrijkt
- De taalvaardigheid van kinderen wordt vergroot;
- De woordenschat van kinderen neemt toe
- De ouderbetrokkenheid is groter, thuis wordt meer (voor)gelezen aan de kinderen
- Er ontstaat een positieve leescultuur in de thuissituatie van een kind
- Voorlezen en lezen is onderdeel van de dagelijkse routine en er zijn meer boeken in huis
- Er is meer bewustwording bij ouders over hun eigen rol bij de leesopvoeding van het jonge kind

4.8 Leesklik

Wsob
4 Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
5 Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
Kinderen van 1,5 - 4 jaar en hun ouders

Tarief
Implementatiekosten:
16 uur (educatiemedewerker) € 848
aanschaf en vervangingsbudget boekencollecties op de kinderopvanglocaties: eerste jaar aanschaf:
10 thema's x 20 boeken = 200 boeken.
€ 18 X 200 = € 3.600

Jaarlijks:
Inzet educatiemedewerker € 4.424
vervangingsbudget: € 504 per jaar

Samenwerkingspartners
Kinderopvang, gemeenten

Ouderbetrokkenheid in de kinderopvang is van belang voor de ontwikkeling van het jonge kind. Bij ouders met een migratieachtergrond kunnen cultuurverschillen of taalproblemen de taalontwikkeling in de weg zitten. Bij gezinnen waar geen leescultuur aanwezig is, is voorlezen aan jonge kinderen niet vanzelfsprekend. Dit zorgt ervoor dat kinderen met een taalachterstand aan het onderwijs beginnen. Een rijke leesomgeving draagt bij aan de taalontwikkeling voor alle kinderen. Dit kan door ouders bewust te maken van hun invloed op de taalontwikkeling van hun kinderen en van het belang van voorlezen. Zowel in de eigen, als de Nederlandse taal.

De basisbibliotheek
Biblionet Drenthe zet hiervoor het programma Leesklik in, i.s.m. voorschoolse instellingen en de gemeente. Leesklik bestaat uit collecties boeken geschikt voor (jonge) peuters passend bij de thema's die behandeld worden in de kinderopvang. Daarnaast bestaat er een website met dezelfde thema's passend bij de ontwikkeling van het jonge kind en bijbehorende voorleescollecties. Kinderopvang werkt in een bepaalde periode aan een van deze thema's, in die periode krijgen ouders een prentenboek mee naar huis.

4.8.1 Effecten
Leesklik levert het volgende op:
- De leesomgeving wordt verrijkt
- De taalvaardigheid van jonge kinderen wordt vergroot
- De woordenschat van het jonge kind neemt toe
- Er is meer plezier in lezen en in voorlezen
- De ouderbetrokkenheid is groter, thuis wordt meer voorgelezen aan de kinderen
- Er ontstaat een positieve leescultuur in de thuissituatie van een kind
- Voorlezen en lezen is onderdeel van de dagelijkse routine en er zijn meer boeken in huis
- Er is meer bewustwording bij ouders over hun eigen rol bij de leesopvoeding van het jonge kind

4.9 Thuislezen

Wsob
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
4-12 jaar

Tarief
Implementatie: € 424 per school
Eenmalig 2 boeken extra per leerling 2 x € 18
ieder volgend jaar: € 5,04 per leerling

Samenwerkingspartners
Basisscholen met een dBos-contract

Het landelijke programma de Bibliotheek op school (dBos) kan uitgebreid worden met een extra collectie voor 4- tot 12-jarigen zodat de collectie ook geschikt is om uit te lenen voor thuis. De collectie wordt dan verhoogd van 8 boeken per leerling naar 10 boeken per leerling. Dit is vooral van toepassing op scholen die op grotere afstand van de plaatselijke bibliotheek staan.

4.9.1 Effecten
Effecten van thuislezen:
- De lees- en taalvaardigheid, en het plezier in lezen van de leerlingen is verhoogd
- De leesomgeving wordt verrijkt
- De taalvaardigheid van kinderen wordt vergroot
- De woordenschat van kinderen neemt toe
- De ouderbetrokkenheid is groter, thuis wordt meer (voor)gelezen aan de kinderen
- Er ontstaat een positieve leescultuur in de thuissituatie van een kind
- Voorlezen en lezen is onderdeel van de dagelijkse routine en er zijn meer boeken in huis
- Er is meer bewustwording bij ouders over hun eigen rol bij de leesopvoeding van het jonge kind
- De leerlingen scoren hoger op de eindtoets

4.10 De Bibliotheek op school (dBos), Voortgezet Onderwijs (VO)

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
12-18 jaar

Tarief
Op basis van offerte

Samenwerkingspartners
Koninklijke Bibliotheek en Stichting Lezen (Kunst van Lezen), Samenwerkende POI's Nederland

Jongeren zijn meer geneigd om te lezen wanneer ze worden omgeven door een leescultuur (zie: *Lees!* Een oproep tot een leesoffensief van de Raad voor Cultuur) en dat is precies wat we met de Bibliotheek op school VO (dBos VO) realiseren. De Bibliotheek op school VO is een concept en een aanpak waarin bibliotheken, scholen en gemeenten structureel samenwerken aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van jongeren. dBos VO sluit vanzelfsprekend aan op dBos PO (doorgaande lees- en mediawijsheidlijn). De Bibliotheek op school VO bestaat uit 6 bouwstenen

die allemaal even belangrijk zijn voor het succes. Ze versterken elkaar als ze goed worden ingezet. dBos VO werkt preventief tegen laaggeletterdheid. *Zie Bibliotheekinzicht: feiten & cijfers m.b.t. laaggeletterdheid.*

De methodiek past ook naadloos in de aanpak van het Leesoffensief, waarbij de hele keten samenwerkt in het creëren van een taalrijke omgeving met een breed leesaanbod voor kinderen en jongeren. dBos VO omvat:
- Heldere visie en beleid voor taalontwikkeling in de gemeente (school, bibliotheek en gemeente) neergelegd in een gezamenlijk uitvoeringsplan
- Jaarlijks een leesplan en elke 2 jaar monitoring van de resultaten
- Inspirerende en actuele collectie op de school met regelmatige actualisering
- Een digitale leesomgeving op de school voor leerlingen en docenten
- Inzet van een educatiemedewerker: 1 uur per 100 leerlingen per week
- Een gevarieerd activiteitenprogramma.
- We sluiten een driejarige samenwerkings-overeenkomst met de school. Daarna vindt jaarlijks stilzwijgend verlenging plaats, tenzij – een jaar voor afloop van het contract – is opgezegd.

4.10.1 Effecten
Effecten van de Bibliotheek op school VO:
- De lees- en taalvaardigheid, de informatievaardigheid en digitale geletterdheid van de leerlingen is verhoogd (jongeren lezen ook thuis meer)
- De leerlingen hebben meer plezier in lezen Docenten hebben een deskundigheidstraining gevolgd en zijn daardoor op de hoogte waarom leesbevordering juist in het vmbo zo belangrijk is.
- Alle leesbevorderende activiteiten werken preventief op laaggeletterdheid

Deze interventie is landelijk ontwikkeld. Lees voor het bewezen maatschappelijk effect het onderzoek *Preventie door interventie*.

4.11 Cultuureducatie Voortgezet Onderwijs (VO)

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
12-18 jaar

Tarief
Op basis van offerte

Samenwerkingspartners
VO-scholen die niet dBos zijn, andere culturele partners in de gemeente, Schrijverscentrale

Cultuureducatie voor het voortgezet onderwijs kan uit verschillende activiteiten bestaan. Mogelijke onderdelen zijn:
- Het begeleiden en invullen van een activiteit tijdens de gemeentelijke CKV-dag voor het voortgezet onderwijs. Het belangrijkste doel is jongeren in aanraking brengen met boeken. De bibliotheek verzorgt hiervoor een programma. Afstemming van het programma vindt altijd in overleg met de partners plaats.
- Schrijversbezoeken organiseren
- Groepsbezoek aan de bibliotheek

4.11.1 Effecten
- De leesomgeving wordt verrijkt
- De taalvaardigheid van jongeren wordt vergroot
- Jongeren kennen de diensten en producten van de bibliotheek en maken hier meer gebruik van

4.12 Leskist VO Kansrijk: doorbreek de cirkel van armoede

Het belangrijkste doel van de leskist is het bespreekbaar maken van armoedeproblematiek bij kinderen. De leskist bevat diverse boeken en opdrachten, passend bij de competenties en interesses van elke leerling. De docent heeft een sturende rol bij de verdeling van de boeken en opdrachten. Daarbij is van belang dat wordt aangesloten bij het leesniveau van elke leerling (veel, gemiddeld of weinig leeservaring).

Scholen kunnen een belangrijke rol vervullen bij het signaleren van armoede onder kinderen/gezinnen. Kinderen die opgroeien in armoede zijn minder kansrijk op school, omdat ze bijvoorbeeld geen rustige plek hebben om huiswerk te maken of niet gemotiveerd worden door ouders. Ouders met geldproblemen hebben vaak te maken met meervoudige problematiek. Uit onderzoek blijkt dat dit vaak van invloed is op de ontwikkeling en schoolprestaties van kinderen. Het is belangrijk dat leerkrachten zich bewust zijn van de invloed van armoede op de ontwikkelkansen en het welbevinden en leren van leerlingen.

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur

Doelgroep
12-18 jaar

Tarief
Incidenteel: kosten leskist: € 3.800
Incidenteel stelt provincie Drenthe een subsidie beschikbaar
Structureel: 10 uren inzet educatiemedewerker VO: € 530

Samenwerkingspartners
Middelbare scholen

4.12.1 Effecten

- Het onderwerp armoede wordt op laagdrempelige wijze bespreekbaar gemaakt met als gevolg meer begrip en empathie.
- Burgerschap en Solidariteit: de leerlingen leren begrippen kennen als gelijkwaardigheid, gelijke rechten en wat de tegenpolen daarvan zijn; ze gaan meer rekening houden met de ander, komen voor elkaar op en creëren een groter rechtvaardigheidsbesef
- Mens en Maatschappij: leerlingen komen in aanraking met moeilijke begrippen als persoonlijke en een sociale identiteit; je bent als kind een individu en bent aangesloten bij diverse groepen
- Nederlands en Literatuur: leerlingen leren ervaren dat verhalen soms een andere werkelijkheid weergeven dan hun eigen werkelijkheid. Ze leren zich een beeld vormen van leefsituaties van anderen. Kinderen gaan meeleven met personages, gaan met hen meedenken en leren verwoorden wat dit allemaal bij hen oproept.

5 Geletterde samenleving

Werken aan geletterdheid – Drenthe leest

5.1 Leren lezen, schrijven en rekenen

Nederland, en dus ook Drenthe, kent een steeds grotere groep mensen die laaggeletterd is. In de provincie Drenthe is gemiddeld 11% van de inwoners laaggeletterd, maar in sommige delen van de provincie loopt dit percentage op tot wel 18%. Lezen en leesbevordering is dus niet alleen een punt van aandacht voor de jeugd. Voor de ontwikkeling van taalvaardigheid blijft lezen ook in latere levensfasen en voor oudere doelgroepen belangrijk.

Vaardige lezers ondervinden persoonlijke voordelen die kunnen leiden tot economische groei. Ze vinden gemakkelijker een baan, hebben betere doorgroeimogelijkheden in hun werk met als gevolg doorgaans een hoger salaris, zijn vaker politiek en maatschappelijk actief en hebben een betere gezondheid. Ongelijkheid in geletterdheid kan leiden tot grotere sociale verschillen en hogere maatschappelijke kosten.

Op verschillende niveaus is er aandacht voor dit maatschappelijke probleem en is de afgelopen jaren gekeken naar een samenhangende aanpak in de bestrijding van laaggeletterdheid. Landelijk is voor de periode 2020-2024 een vierjarig actieprogramma gemaakt: *Tel mee met taal*.

De bibliotheek speelt een belangrijke rol in het bestrijden van laaggeletterdheid. Vanuit de waarden van de bibliotheek (betrouwbaar, toegankelijk, pluriform en laagdrempelig) hebben we een groot bereik en vertrouwen onder de inwoners. In samenwerking met onze partners kunnen we een goede plek bieden aan het informeel leren en ontmoeten. Dit ondersteunen we met speciale collecties voor de doelgroep laaggeletterden. Zonder lokale en regionale partners kan de bibliotheek echter minder van betekenis zijn. Daarom is het opbouwen van en blijvend investeren in stevige taalallianties van essentieel belang om laaggeletterdheid te bestrijden.

Provinciaal werken we hiervoor samen in een Bondgenootschap Naar een geletterd Drenthe, waarin 110 bondgenoten participeren. Gemeenten nemen over het algemeen de regierol op zich. In de uitvoering van het werken aan geletterdheid spelen vrijwilligers, de zogenaamde taalmaatjes, een belangrijke rol. Zij gaan een-op-een aan de slag met mensen die hun leesvaardigheid willen vergroten.

Voor het bereiken van de doelgroep van minder-geletterden is het verstevigen van de banden met bedrijven en organisaties in de regio essentieel, denk bijvoorbeeld aan sociale teams. Daarnaast zetten wij ons steeds meer in voor de gezinsaanpak. Ouders die onvoldoende taalvaardig zijn, zijn vaak moeilijk te bereiken. Via de kinderopvang en school lukt dit beter. Ouders komen immers met hun kinderen naar het consultatiebureau, op school en in de bibliotheek. Het bereik is te vergroten door op deze plekken de activiteiten voor (kleine) kinderen te verbinden aan de activiteiten van het Taalhuis. En door in te zetten op leesplezier voor kinderen wordt laaggeletterdheid op latere leeftijd voorkomen (preventie).

Voor deze catalogus hebben we het onderdeel *Werken aan geletterdheid* apart benoemd, omdat het in veel gemeenten een prangend vraagstuk is dat alleen maar groter dreigt te worden. Aansluitend op landelijke ontwikkelingen zal het Taalhuis zich dit jaar ontwikkelen naar een DigiTaalhuis.

Op de zogenaamde schijf van 5 van de basis-vaardigheden is kunnen lezen, schrijven en rekenen een van de 5 onderdelen. In de programmalijn *Meedoen in de samenleving* (zie volgende hoofdstuk) bieden we een activiteitenprogramma aan op de overige basisvaardigheden.

5.2 Taalhuis

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
4: organiseren van ontmoeting en debat

Doelgroep
18-100+ jaar

Tarief
Inrichting fysieke omgeving, op offerte
Deelname en ondersteuning bibliotheek aan het taalnetwerk € 2.949

Samenwerkingspartners
Gemeente, ROC, Humanitas, Stichting Lezen & Schrijven, lokale partners (welzijn/zorg), Alliantie van Kracht en PABO

Wsob
1: ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
4: organiseren van ontmoeting en debat

Doelgroep
18-100+ jaar

Tarief
Inrichting fysieke omgeving, op offerte
Als basisproduct + op offerte inclusief werkgeverschap, ook voor vrijwilligers

Samenwerkingspartners
Gemeente, ROC, Humanitas, Stichting Lezen & Schrijven, lokale partners (welzijn/zorg), Alliantie van Kracht en PABO

Het Taalhuis is een (fysieke) plek waar mensen terecht kunnen met leervragen over basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, digitale vaardigheden en rekenen. Ze kunnen op eigen initiatief komen, maar ook worden doorverwezen door professionals (wijkteams, welzijn, gemeente, onderwijs, woningcorporaties en de GGD). Het Taalhuis is een samenwerkingsverband tussen provinciale, regionale en lokale partijen. Op provinciaal niveau is dat het bondgenootschap en op lokaal niveau zijn dat de taalnetwerken. De bibliotheek is een van de kernpartners in lokale taalnetwerken, naast ROC's, gemeente, Welzijn, Stichting Lezen & Schrijven en Humanitas.
Net als de bibliotheken worden de Taalhuizen/ taalnetwerken op kwaliteit en toekomstbestendigheid getoetst in een certificeringstraject.
Vanuit de provinciale taak zijn we partner en aanjager in het provinciale bondgenootschap. Landelijk maakt het Taalhuis onderdeel uit van het actieprogramma voor de bestrijding en het voorkomen van laaggeletterdheid Tel mee met taal.

Het lokale taalnetwerk waarin de kernpartners (en andere partners) samenwerken in stuur- en werkgroepen om een hoger bereik en gezinsaanpak te realiseren bestaat uit:
- Een regisseur van het netwerk (vaak de gemeente)
- Een fysieke en herkenbare plek voor spreekuren, lessen en waar een speciale collectie aanwezig is
- Een Taalhuiscoördinator (THC) die de intakes van de cursisten verzorgt en de vrijwilligers ondersteunt
- Goed opgeleide taalvrijwilligers die de Taalhuisdeelnemers begeleiden
- Werving en selectie van taalvrijwilligers
- Bieden van onderdak (werkgeverschap) van taalvrijwilligers (vaak bij de bibliotheek)
- Bieden van de taalmeter (inzicht in het niveau van de deelnemer)

Specifiek voor de rol van de bibliotheek in het taalnetwerk:
- 4 uur per week een specialist van de bibliotheek voor het leggen van verbindingen in het taalnetwerk en andere organisaties op gemeentelijk niveau. De bibliotheek levert hiermee een structurele waarde als vaste partner in het taalnetwerk (bij de stuur- en werkgroepen) en in de uitvoering.
- In kaart brengen van de mogelijkheden en kansen om nieuwe partners en initiatieven aan het Taalhuis te verbinden zoals wijkteams, welzijn, zorg en bedrijfsleven (sociale kaart) zowel lokaal als provinciaal
- Faciliteren van het Taalhuis (de plek in de bibliotheek, de collectie boeken en materialen, een pc-werkplek)
- De inrichting van het Taalhuis (hiervoor wordt een offerte op maat gemaakt)
- In geval van werkgeverschap administratie, verzekering en een attentieregeling voor vrijwilligers
- Gastheer/gastvrouw zijn voor de Taalhuis-deelnemers in de bibliotheek
- Verbindingen leggen met de preventieve aanpak waar wij al jaren aan werken (Geletterde samen-eving en leesbevordering en de gezinsaanpak)

Noot: gemeenten kunnen ervoor kiezen
- Het werkgeverschap bij Biblionet Drenthe te beleggen
- Voor de financiering zijn de gelden voor voor- en vroegschoolse educatie en de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) in te zetten

5.2.1 Effecten
De effecten van het Taalhuisaanbod zijn:
- Terugdringing van het aantal laaggeletterden (meetbaar door de taalmeter)
- Vergroting van lees-, reken-, schrijf- en digitale vaardigheden
- Meer kansen op de arbeidsmarkt
- Doorbraak van de intergenerationele overdracht
- Verhoging van participatie en zelfredzaamheid
- Lagere maatschappelijke kosten
- Betere gezondheid

Participatie in de (informatie)samenleving 6

6.1 Participatie en zelfredzaamheid

Om mee te kunnen doen in de samenleving is het essentieel te beschikken over de juiste vaardigheden. Dat zijn naast digitale, lees- en schrijfvaardigheden ook meer algemene ‘skills’ zoals je weg weten te vinden in de informatiemaatschappij, kunnen omgaan met geld, je kunnen presenteren op de arbeidsmarkt, enz. Deze algemene ‘skills’ worden verderop levensvaardigheden genoemd.

Om mee te kunnen doen in de huidige samenleving zijn digitale basisvaardigheden onontbeerlijk. De curatieve aanpak rondom digitale geletterdheid is gericht op het bestrijden van achterstanden, met name bij volwassenen. En dat is hard nodig: ongeveer 4 miljoen inwoners van Nederland zijn niet digitaal vaardig (genoeg) om zelf zaken te doen met de overheid, banken en andere organisaties en bedrijven. Dat maakt het voor hen moeilijk om zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij. Naast deze vaardigheden is het belangrijk dat mensen hun gezondheid goed in de gaten houden, hun financiële huishouding op orde hebben en een basisniveau aan sociale en juridische vaardigheden hebben.

Nederlanders scoren over het algemeen goed op digitale vaardigheden: 79% van de Nederlanders beschikt over digitale basisvaardigheden en dat percentage ligt ruim boven het Europese gemiddelde van 58%. Tussen leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus bestaan echter grote verschillen. Met name de vaardigheden van ouderen lopen onderling sterk uiteen (Eurostat, 2019). Hoewel 95% van de Nederlandse huishoudens thuis internet heeft en 86% het dagelijks gebruikt, heeft 17% van de internetgebruikers weinig ICT-vaardigheden. Met name onder internetgebruikers van 65 jaar en ouder (31%) en laagopgeleide internetgebruikers (29%) bevinden zich relatief veel burgers met weinig ICT- vaardigheden (CBS, 2019 a-b). Wanneer verder gekeken wordt dan basisvaardigheden, blijkt dat ruim 5 miljoen volwassen Nederlanders niet mediawijs zijn en moeite hebben om bewust, kritisch en actief om te gaan met digitale media. Ook op het gebied van mediawijsheid zijn ouderen en mensen met een lagere sociaal-economische status kwetsbare doelgroepen.

We zien de bibliotheek als een laagdrempelige voorziening waar inwoners zich op hun gemak kunnen voelen en hulp krijgen bij het leren van en oefenen met de vijf basisvaardigheden. Op het gebied van trainingen in digitale vaardigheden nemen de bibliotheken in toenemende mate een centrale positie in en het aanbod is de afgelopen jaren sterk geprofessionaliseerd. De Koninklijke Bibliotheek heeft voor alle bibliotheken licenties afgesloten met de digitale trainingsprogramma’s Oefenen.nl en Digisterker en de landelijke programma’s zijn op veel plaatsen verankerd in het bibliotheekaanbod. Voor de inhoudelijke invulling werken we altijd samen met lokale partners die de kennis inbrengen, zoals sociale wijk- en buurtteams, welzijnsinstellingen, Seniorweb en zorginstellingen. Met name met de welzijnsorganisaties is afstemming essentieel om dubbelingen te voorkomen.

Ook is de bibliotheek steeds vaker de plek voor bijvoorbeeld juridische en financiële spreekuren en bijeenkomsten voor werkzoekenden. Onze insteek is ook hier om dat zoveel mogelijk samen met anderen te doen. We willen toegroeien naar een situatie waarbij de bibliotheek steeds meer als platform fungeert voor andere organisaties.

6.2 Programmering Meedoen in de samenleving

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
4: Organiseren van ontmoeting en debat

Doelgroep
18-100+ jaar

Tarief
Digitale vaardigheden en programmering basisvaardigheden: Digisterker, Digivitaler, Doorlopend Klik & Tik en Oefenen.nl, Hulp bij digitale aangifte (belastingspreekuren)
Wij realiseren in uw gemeente in overleg een programma op de thema’s lezen, schrijven, rekenen, gezondheidszorg, werk en inkomen, sociale vaardigheden
Door onszelf georganiseerde en uitgevoerde activiteiten: 4-10 activiteiten per jaar
Aanbod gebaseerd op de inzet van 4 uur per week per gemeente € 5.899

Samenwerkingspartners
Koninklijke Bibliotheek, Seniorweb, Belastingdienst

De bibliotheek levert een activiteitenprogramma op het gebied van de basisvaardigheden/ levensvaardigheden, landelijk ondersteund door de Koninklijke Bibliotheek (KB). Net als bij de programmalijn Werken aan geletterdheid werken we hier samen met lokale, regionale en landelijke organisaties, zoals de Belastingdienst en het UWV. De bibliotheek heeft een organiserende en verbindende rol en levert indien nodig specifieke collecties/content. Het programma wordt jaarlijks ontwikkeld, samen met de gemeente en de partners.

Pakket: digitale vaardigheden
We organiseren cursussen digitale vaardigheden zoals Oefenen.nl, Klik & Tik en Digisterker. Oefenen.nl en Klik & Tik bieden we doorlopend aan.

- De uitvoering van deze programma's en activiteiten gebeurt deels door anderen, zoals Seniorweb en vrijwilligers en organisaties uit stevige netwerken in de lokale samenleving
- Bij de cursussen Klik & Tik gebruiken de docenten het materiaal van oefenen.nl. Zo kunnen cursisten oefenen met taal, rekenen, internetten en omgaan met geld. Tegelijkertijd leren ze meer over onderwerpen als werk, gezondheid en opvoeding. De cursussen zijn interactief en informeel.
- Klik & Tik is een cursus waarbij inwoners de eerste stappen van werken met computers en internet leren. Tijdens het deel *De basis* leren ze de beginselen, zoals de computer aanzetten, typen en e-mailen. Met het deel *Het internet op* ontdekken ze de mogelijkheden van het web. Denk aan zoek-machines, websites bekijken, formulieren invullen en downloaden. Het laatste deel heet *Samen op het web*. In een veilige, afgeschermde omgeving leren ze werken met sociale media, zoals Facebook.
- Digisterker is een landelijk cursusprogramma, ingekocht door de KB en betaald door de Belastingdienst (licenties en apparatuur). De landelijke afspraak is om in alle gemeenten Digisterker aan te bieden. Digisterker is een cursus van 4 tot 5 dagdelen over communiceren met de E-overheid. Deelnemers krijgen een oefenboek en de cursus wordt gegeven door gekwalificeerde vrijwilligers. De bibliotheek organiseert en faciliteert. Aanvullend heeft Digisterker maatwerkmodules die we opnemen in de programmering, denk bijvoorbeeld aan het nieuwe Donorregister.
- Digivitaler: onderdeel van het programma Digisterker waar deelnemers kennismaken met digitale zorg zoals een patiënten portaal van de huisarts of apotheek.nl

Programmering levensvaardigheden op basis van behoefte van gemeente en inwoners
De bibliotheek ondersteunt iedereen bij de ontwikkeling van vaardigheden om mee te kunnen doen in de samenleving. Voor de programmering op het gebied van levensvaardigheden kan worden gedacht aan thematische spreekuren, voorlichting en bijeenkomsten, zoals:

- Belastingspreekuren: voor alle vragen die te maken hebben met belastingen. Deze (inloop) spreekuren organiseren we in samenwerking met maatschappelijke en/of financiële dienstverleners. Mensen kunnen hier terecht met vragen over de Belastingaangifte, het aanvragen van toeslagen en overige belastingvragen.
- Juridisch spreekuur: voor mensen met juridische vragen die laagdrempelig advies zoeken. Wat zijn hun rechten bij dreigend ontslag? Maar ook: wat zijn hun plichten en hoe pakken ze de situatie het beste aan? Ook dit spreekuur wordt samen met deskundigen georganiseerd.
- Taalcafé: hier kunnen anderstaligen op een laagdrempelige manier oefenen met de Nederlandse taal. De nadruk ligt op het oefenen van spreken en luisteren, en elkaar beter leren kennen.
- Tel je geld: een oefenprogramma om meer overzicht en inzicht te krijgen in inkomsten en uitgaven.
- Walk&Talk, dé koffiepauze voor werkzoekenden: informeel, open en bedoeld om mensen die werk zoeken met elkaar in contact te brengen en goede voorbeelden te presenteren. Voor de invulling hiervan werken we steeds vaker samen met vergelijkbare lokale initiatieven en het UWV.

Daarnaast experimenteren we met nieuwe spreekuren of voorlichtingsbijeenkomsten, afhankelijk van ontwikkelingen in de samenleving.

6.2.1 Effecten
De effecten van deze programma's zijn:

- Verhoogde digitale vaardigheden van inwoners (metingen in de effectenmonitor)
- Verhoogde participatie en zelfredzaamheid van inwoners met betrekking tot de basisvaardigheden
- Verhoogde sociale inclusie en brede welvaart van inwoners, minder eenzaamheid en isolement
- Vergroting kansen op de arbeidsmarkt

6.3 Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3: Bevorderen van het lezen en kennismaken met literatuur
4: Organiseren van ontmoeting en debat

Doelgroep
18-100+ jaar

Tarief
Specifieke uitkering IDO,
€ 0,83 per inwoner
Gratis voor deelnemers

Het IDO is een informatiepunt voor iedereen die moeite heeft met digitale dienstverlening en vragen heeft over het regelen van online zaken. Voor praktische ondersteuning kan worden doorverwezen.

Samenwerkingspartners
Koninklijke Bibliotheek, Seniorweb, Belastingdienst, landelijke overheidsinstanties uit de Manifestgroep, Welzijn

Om de digitale overheid toegankelijker te maken voor inwoners van Drenthe werd eind 2021 als onderdeel van de robuuste lokale bibliotheek in elke gemeente tenminste één bibliotheek een Informatiepunt Digitale Overheid gerealiseerd.

Landelijk zijn er inmiddels meer dan 200 geopend en met een IDO sluiten we aan bij aan bij de wens van het ministerie van Binnenlandse Zaken en organisaties als CJIB, UWV en Belastingdienst om burgers dicht bij huis te helpen.
In het IDO kunnen alle inwoners terecht met vragen over alles wat digitaal geregeld moet worden en waarbij een DigiD gebruikt moet worden: vragen over ondersteuning bij het aanvragen van een DigiD, het leren gebruiken van een DigiD, belastingen en toeslagen, zorg, werk of uitkering, rijbewijs, aanvragen AOW, betalen van verkeersboetes enz.

Bibliotheekmedewerkers beantwoorden vragen van bezoekers over de digitale overheid of verwijzen ze op de juiste manier door.

6.4 Verhalenbrink

Wsob
1: Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2: Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
4: Organiseren van ontmoeting en debat
5: Laten kennismaken met kunst en cultuur

Doelgroep
18-100+; volwassenen en ouderen

Tarief
Op offertebasis
De kosten zijn mede afhankelijk van de vorm en de beschikbare ruimte binnen bibliotheek of dorpshuis, maar er moet in ieder geval rekening gehouden worden met:
- Projectcoördinatie en -uitvoering
- Communicatie (m.n. brieven en gesprekken door historische verenigingen)
- Website en onderhoud
- Presentatie/expositie
- Jaarlijkse exploitatie (technische kosten, organisatie activiteiten, marketing, vervanging thema-displays, vervoer mobiele opstelling)

Samenwerkingspartners
Erfgoedinstellingen, historische verenigingen, dorpshuizen, welzijn- en zorginstellingenlandelijke overheidsinstanties uit de Manifestgroep, Welzijn

Het doel van de Verhalenbrink is het vastleggen en uitdragen van de ‘levende geschiedenis’ van een dorp of streek door middel van verhalen en exposities. De bibliotheek zoekt de verbinding met de gemeenschap en samenwerkingspartners, zoals een historische vereniging, om historische verhalen te delen en te borgen. De bibliotheek wordt een actieve ontmoetingsplek waar inwoners en bibliotheekmedewerkers gezamenlijk werken aan verhalen over heden en verleden van hun gemeente, stad of dorp.

De uitgangspunten van de Verhalenbrink zijn:
- Bewoners worden digitaal en ‘in real life’ uitgenodigd om verhalen en objecten aan te dragen
- De exposities en activiteiten rondom de thema’s zijn een tastbare manier om de verhalen tot leven te brengen en inwoners te inspireren om hun eigen verhalen toe te voegen

De Verhalenbrink bestaat uit een website, exposities en activiteiten, zoals een ‘verhalentafel’. Een ‘verhalentafel’ is een fysiek moment waarbij mensen elkaar ontmoeten, met elkaar in gesprek gaan en verhalen delen. Samen met erfgoedpartners wordt een contentplan gemaakt voor een aantal thema’s (zoals samenleven, markante inwoners, muziek, groei, liefde, harde werkers) uitgezet in de tijd, met bijbehorende activiteiten om de verhalen los te krijgen. Deze thema’s wisselen halfjaarlijks, met 5 activiteiten per thema. De fysieke presentaties/exposities kunnen op een vaste plek gerealiseerd worden, maar er kan ook gekozen worden voor een mobiele voorziening. Verhalen worden vastgelegd op de website www.verhalenbrink.nl.

6.4.1 Effecten
- Verbinding met en tussen de inwoners en samenwerkingspartners
- Community-vorming (verbinden van inwoners die kennis willen delen en samen aan een thema willen werken)
- Vergroting van participatie
- Verhoging van leefplezier
- Vergroting inspiratie & creativiteit
- Bewustwording en herleving van lokale (cultuur)historie
- Stimulering van persoonlijke ontwikkeling
- Kennisdeling
- Stimulering van de 21e-eeuwse vaardigheden
- Verhoging van digitale geletterdheid
- Verbetering van sociale cohesie en inclusie
- Ontmoeting

Biblionet Drenthe

Bezoekadres
De Nieuwe Kolk
Weiersstraat 1e
9401 ET Assen
Postadres
Postbus 78
9400 AB Assen

T 088 012 80 00
E secretariaat@biblionetdrenthe.nl
I biblionetdrenthe.nl

Biblionet Drenthe